

علم تاریخ،

یعنی مطالعه دقیق
زندگی انسان‌ها
در گذشته.

موزه ایران باستان: در این موزه مجسمه‌ها، ظروف و ابزار و وسایلی از گذشته‌های بسیار دور ایران نگهداری می‌شود. چون این آثار مربوط به **دوره قبل از اسلام** است به آن موزه ایران باستان می‌گویند.

مورخان با توجه به **ورود اسلام به ایران** تاریخ کشور ما را به دو دوره تقسیم کرده‌اند:

(۱) **تاریخ ایران قبل از اسلام** که به آن دوره ایران باستان می‌گویند.

(۲) **تاریخ ایران دوره اسلامی** که با سقوط حکومت ساسانیان و ورود اسلام به ایران آغاز شد و تاکنون ادامه دارد.

نمودار خط زمان

مراحل زندگی بشر از نظر باستان شناسان:

مرحله جنگل نشینی و غارنشینی

هزاران سال پیش انسان‌ها، از **وسایل ساده و ابتدایی** استفاده می‌کردند. آنها از طریق **گردآوری خوراک و شکار حیوانات** زندگی می‌کردند. (برای در امان ماندن از خطرات طبیعی مانند: سیل، حمله حیوانات، گرما و سرما) **درون غارها** به سر می‌بردند.

ابزار مورد استفاده انسان‌های غارنشین: سنگ بود.

آنها به یادبود شکارهایشان نقاشی‌هایی بر روی دیوار غارها و کوه‌های اطراف می‌کشیدند.

نمونه زندگی غارنشینی در ایران (غار دوشه در لرستان - غار هوتو در بهشهر استان مازندران)

مرحله یکجانشینی

در این مرحله انسان‌ها:

❖ با **کشاورزی** آشنا شدند و حیوانات را **اهلی** کردند.

❖ **در کنار رودخانه‌ها** برای خود **خانه‌های دائمی** ساختند و یکجانشین شدند.

بدین ترتیب اولین روستاها در کنار رودهای پر آب و چشمه‌ها پدید آمدند.

❖ از **ابزار و وسایل گوناگون** استفاده می‌کردند.

❖ **شغل‌ها** وجود آمدند. (با رونق کشاورزی غذا به اندازه کافی تولید و ذخیره می‌شد و دیگر همه مجبور نبودند

کشاورزی کنند. از این رو به کارهای دیگری مشغول شدند **مثل: ساخت ظروف سفالی با استفاده از گل.**

نمونه آثار و ظروف مربوط به این دوران در ایران: تپه سیلک (در کاشان) / تپه حسنلو (در نقده آذربایجان)

مرحله شهرنشینی

با گذشت زمان با افزایش جمعیت بعضی از سکونتگاه‌ها، **شهرهای بزرگی** پدید آمدند.

در شهرها **حکومت** بوجود آمد و برای خود **قوانین و مقررات** وضع کردند.

کم کم، **داد و ستد و تجارت ابزار و وسایل** رونق گرفت.

انسان‌ها برای **رسیدگی به کارها و نوشتن و محاسبه داد و ستدهایشان خط** را اختراع کردند.

مردم شهرها در **هنر و معماری و ساخت بناها** پیشرفت کردند و **نخستین تمدن‌ها** را بوجود آوردند.

مهمترین ویژگی‌های تمدن‌ها:

تمدن‌های بزرگ ایران باستان

شهر سوخته: در نزدیکی زابل در استان سیستان و بلوچستان قرار دارد.

باستان‌شناسان با مطالعه اشیاء به دست آمده حدس زدند **حدود ۵ هزار سال پیش** در این منطقه تمدنی وجود داشته است ولی چون به دلیل نامعلومی (ظاهراً بر اثر آتش‌سوزی) از بین رفته است آن را **شهر سوخته** نامیده‌اند. **چشم مصنوعی و ظرف سفالی، نخستین پویانمایی (انیمیشن) دنیا** در این منطقه پیدا شده است.

تمدن ایلام

ایلامی‌ها حدود **۳ هزار سال پیش** در نزدیکی **شوش** تمدن بزرگی را به وجود آوردند.

آنها قوانین کشورشان را روی **لوح‌های گلی** می‌نوشتند.

خدایان متعددی مثل **خدای خورشید** و

خدای آب و ... را پرستش می‌کردند.

و مجسمه‌های خدایان را در **معابد قرار داده** و می‌پرستیدند.

ایلامی‌ها با هنر **سفالگری آشنا بودند**.

معبد **«چغازنبیل»** مهم‌ترین اثر به جای مانده از **تمدن ایلام** در نزدیکی شوش، **شهرت جهانی** دارد.

تمدن جیرفت

در نزدیکی جیرفت کرمان (در کنار هلیل رود) شناسایی شد. وسایل و ظروف سنگی و مفرغی با نقش جانوران، زیگورات و کتیبه‌های آجری از جمله اکتشافات تمدن جیرفت است. که باستان شناسان هنوز موفق به خواندن خط کتیبه‌ها نشده‌اند.

ظهور پیامبران الهی

هم زمان با تمدن ایلام در ایران، در منطقه بین‌النهرین (سرزمین بین دو رود دجله و فرات) تمدن‌های سومر، بابل و در کنار رود نیل، تمدن مصر شکل گرفتند. فرمانروایان آنها به مردم بسیار ظلم می‌کردند، مردم این سرزمین‌ها دچار جهل و گمراهی بودند و به جای خدای یکتا ماه، خورشید و بت‌ها را عبادت می‌کردند. تا این که خداوند پیامبرانی را برای نجات آنها از گمراهی و ظلم فرستاد.

حضرت نوح(ع) و حضرت ابراهیم(ع) در بین‌النهرین.

حضرت یوسف و حضرت موسی(ع) در مصر

حضرت عیسی(ع) در فلسطین

همه این پیامبران از جانب خداوند برای هدایت مردم برگزیده شدند.